

עת"א 29713/07/22 - מאלק אגבריה חרירי נגד שרות בתי הסוהר- מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית משפט המחוזי מרכז-לוד

עת"א 29713-07-22 חרירי(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני
עותרים
נגד
משיבים
כבוד השופט דרור ארד-אילון
מאלק אגבריה חרירי (אסיר)
1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים
2. מדינת ישראל

בשם העותר: עו"ד וליד גאנם
בשם המשיבים: עו"ד שירלי לוגסי

פסק דין

- העותר מצוי במעצר עד תום ההליכים בגין כתב אישום, המייחס לו עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, סחיטה באיומים המביאה לידי מעשה, מרמה, עבירות מס והלבנת הון.
- ביום 13.4.22 מצא בית המשפט שיש ראיות לכאורה להוכחת העבירות המיוחסות לו, וביום 28.4.22 מצא בית המשפט, שמתקיימות עילות של מסוכנות ושל שיבוש הליכי משפט, ושעצמתן רבה עד כדי שאין מקום לשקול חלופת מעצר (עמ"ת (מרכז) 45701-01-22, כב' השופטת א' פינק). בית המשפט הוסיף, שבשל כך שעילת השיבוש היא המרכזית יותר, אפשר שיהיה מקום לבחון את המעצר שוב, לאחר שמיעת העדויות המרכזיות בתיק.
- בעתירה מבקש העותר לאפשר לו לצאת בליווי לבקר את אמו בת התשעים, המאושפזת בבית החולים בילינסון במצב קשה ביותר ובכלל זה אי ספיקת לב סופנית, כשהיא סיעודית אך צלולה. ב"כ העותר הציג מסמכים רפואיים מיום 5.7.22, אשר לגביהם טענה ב"כ המשיבים שהם נחזים כ"מכתב שחרור" ועל כן הם לא מלמדים שהאם מצויה באישפוז. בתשובה מסר ב"כ העותר, שלפי בדיקה עדכנית שערך, האם באישפוז, שמצבה קשה ביותר, ושכל הדרוש יציג מסמכים עדכניים יותר, ואף ימסור פרטי התקשרות לבית החולים.
- קשה לחלוק על חשיבותו של ביקור, שאפשר שהוא אחרון, של בן אצל מי מהוריו שנמצא בערוב ימיו, ואפשר שממש בימיו האחרונים. מדובר באירוע בעל משמעות רבה ביותר הן לבן והן להורה, ובענייננו לאם.
- יציאה בליווי בנסיבות מעין אלה, מוסדרת בפקודת נציבות שירות בתי סוהר, 04.40.01 **הוצאת אסיר באבטחה מבית הסוהר** (מעודכנת ליום 6.12.2017) (להלן: 'הפקודה'), הקובעת את הכללים להוצאת בליווי של אסיר שאינו זכאי לחופשות, ובכלל זה עצור, "במקרים חריגים ומטעמים הומניטריים". סעיף 4 לפקודה קובע כך:

"בהתקיים אחד מן האירועים המפורטים להלן, רשאי הגורם המוסמך כהגדרתו בסעיף 7, לאשר הוצאת אסיר באבטחה וזאת בהתאם לשיקולים המפורטים בסעיף 2 לעיל, ובלבד

עמוד 1

שהאירוע לא יתקיים במקום ציבורי או במקום בו אין בידי הצוות המלווה לפקח ולנטר את תנועות הנכנסים והיוצאים

א. ביקור קרוב משפחה מדרגה ראשונה שחלה במחלה אנושה או שנפגע פציעה אנושה, או שהינו חולה במחלה קשה וממושכת.

ב. ..."

סעיף 2 לפקודה קובע שהגורם המוסמך במשיב רשאי יציאה בליווי כאמור **"בהתאם ליכולת להעמיד צוות ליווי מתאים, בשים לב למאפייני האסיר, והשיקולים הביטחוניים הרלוונטיים לעניין, בדגש על מידת הסיכון לשלום הציבור, ביטחון האסיר וביטחון צוות הליווי."**

6. בתחילה הגיש המשיב בקשה לעיון מחדש במעצרו, אשר בגדרה ביקש חופשה מיוחדת כדי לבקר את אמו. ביום 29.6.22 דחה בית המשפט את בקשתו בשל מספר טעמים, שהמרכזי שבהם הוא דוחו"ת מודיעין של שב"ס ושל משטרת ישראל, המעלים **"חשש להפעלת צדדי ג', איומים והשפעה על עדים, סכסוכים קיימים ומתיחות קיצונית גבוהה ביותר"**, אשר לאורם **"לא ניתן לשקול הוצאת המשיב גם לחופשה קצרה ..."** (בש"פ 47502-01-22 לעיל, כב' השופט נ' סילמן).

7. משנדחתה הבקשה לחופשה ב"מסלול הפלילי", פנה העותר ל"מסלול המנהלי". ביום 28.6.22 פנה העותר בעצמו בכתב לגורם המתאים במשיב וביקש "ביקור חריג בדחיפות לאמא שלי". ומשלא נענה, ביום 3.7.22 פנה בא כוחו בכתב למשיב וביקש יציאה בליווי, וביום 5.7.22 שלח לבקשת השב"ס מסמכים רפואיים. משגם פניה זו לא נענתה בכתב או בעל-פה במשך כעשרה ימים, ביום 14.7.22 הגיש העותר את העתירה דנן. המשיבים הגישו כתב תשובה מפורט ביום 19.7.22, ודין במעמד הצדדים (ללא נוכחות העותר לבקשתו), התקיים ביום 20.7.22.

8. בדיון הבהיר ב"כ העותר שהבקשה מצומצמת ומוגדרת: **"אנו מבקשים לצאת לשעה-שעתיים לנשק את ידה של אמו ולחזור... אנחנו לא ביקשנו לעדכן את כל המשפחה 'בואו וטראו אותו שם'. קחו אותו בשעה אחת בלילה, ינשק את ידה ויחזור, היא עלולה ללכת לעולמה בכל רגע. היא אשה בת 90, אין סיכוי שתצא מבית החולים"**.

9. קרי: גדר הבקשה הוא הוצאה בליווי, לזמן קצר ביותר, ללא התראה מוקדמת, ובתנאים שיקבע שירות בתי הסוהר.

10. המשיבים מתנגדים בתוקף לבקשה. בהיבט הדיוני, ביקשה ב"כ המשיבים לראות בהחלטת בית המשפט המחוזי שלא להתיר חופשה מיוחדת, החלטה המחייבת את בית המשפט כאן, והוסיפה שאין להתיר פניה ליציאה בליווי לאחר שנדחתה בקשה לחופשה מיוחדת כדי למנוע "תאונה משפטית", כמובנה בפסק הדין שניתן בעניין קורובקוב (בש"פ 5857/17 **קורובקוב נ' מדינת ישראל** (2017)). בהיבט המהותי, הצביעה ב"כ המשיבים על המסוכנות לעדים ולשלום הציבור, המפורטת בהחלטה בעניין מעצר עד תום ההליכים, ועולה מדוחות המודיעין ומהמידע החסוי שהוצג לבית המשפט במעמד צד אחד (בהסכמת ב"כ העותר). עוד טענה שהוצאתו של העותר כרוכה גם בסיכון לצוות המלווה, שכן "אין אפשרות הרמטית לאבטח כל סיטואציה".

11. בטרם אדרש לבקשה עצמה, ראוי להתייחס למסגרת הדיונית. בעבר הייתה הגישה השלטת בעניינים מעין אלה, שראוי להותיר את שאלת מתן החופשה המיוחדת מטעמים הומניטריים למי שמצוי במעצר בידי

הסמכות המנהלית של שירות בתי הסוהר (בש"פ 174/02 **אטיה נ' מדינת ישראל** (2002), כב' השופט ד' בייניש כתוארה אז), לגופו של עניין נקבע שם, כי "**חופשה ממעצר אינה עולה בקנה אחד עם המעצר ועם תכליתו**". בפרשת קורובקוב לעיל, קבע בית המשפט העליון (כב' השופט ד' ברק-ארז), שכאשר הסעד המבוקש הוא חופשה מיוחדת, הדרך לבקשו היא במסגרת עיון חוזר בבית המשפט שהורה על המעצר ב"הליך פלילי", ובמסגרת זו ראוי להביא גם את עמדת שב"ס, שיכול במסגרת בחינת הבקשה להיעתר לה במלואה או בחלקה. ככל שהבקשה היא ליציאה בליווי, כי אז יש לפנות לשירות בתי הסוהר מכוח פקודת "הוצאת אסיר באבטחה" 04.40.00 לעיל, קרי ב"מסלול מנהלי". כן נקבע, כי "מטעמים מעשיים", בשל כך שחופשה מיוחדת לעצור היא חריג (שכן אינה מתיישבת עם תכלית המעצר), נכון להעדיף את המסלול המנהלי.

12. עניין זה התעורר שוב ברע"ב 3225/22 **שירות בתי הסוהר נ' אליאב** (17.5.22), שם נקבע כי "**המסלול הפלילי קיים, אלא שהפתח בגדרו - צר מאוד. המסלול המינהלי לעומתו, רחב יותר, שכן הוא מאפשר אך יציאה בליווי, ולכן, בדרך כלל, אינו עומד בסתירה לתכליות המעצר. עם זאת, לשב"ס מסור שיקול דעת רחב, האם להיענות לבקשה, אם לאו**". באותה פרשה, הגיש עצור עתירת אסיר "במסלול המנהלי" בבקשה להתיר לו להשתתף באירוע ברית המילה של בנו. בית המשפט המחוזי התיר לו לצאת בתנאים, אולם בית המשפט העליון קיבל ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי, וקבע שיש לדחות את העתירה הן בשל כך שבקשה לחופשה מיוחדת צריכה להיות מוגשת לבית המשפט שהורה על המעצר "במסלול הפלילי", ולא כפי שנהג שם העצור; הן בשל כך שבבקשה ליציאה בליווי העצור לא הוכיח שמיצה את ההליך המנהלי; ובעיקר משום שלפי המידע המודיעיני שהוצג, יציאתו של העצור מהכלא עלולה הייתה לייצר סיכון מצד גורמים עברייניים שלהם "חשבון פתוח" איתו, וזאת הן כלפיו, הן כלפי הצוות המלווה והן כלפי הציבור בכללותו. כן נקבע, שלא ניתנה לשב"ס האפשרות לבחון האם יש בעצם הליווי כדי להפחית את הסיכון והאם יש היתכנות ליציאה בליווי.

13. בבש"פ 4551/22 **סטופניצקי נ' מדינת ישראל** (5.7.22) נדחתה בקשת עצור להשתתף בלוויית אמו משום שיציאה כזו "**אינה עולה בקנה אחד עם תכלית המעצר ועם עילתו**", והובהר, כי "**ככל שהמבקש חפץ בכך, דרכו לפנות בבקשת יציאה בגדרי המסלול המתאים - פתוחה בפניו**".

14. במקרה שלפנינו, פעל העותר לפי המתווה שנקבע בפרשת קורובקוב. הוא פנה במסלול הפלילי, ומשנדחתה בקשתו, הוא פנה במסלול המנהלי. אכן, ההליך המנהלי לא הושלם במובן זה ששב"ס לא השיב לפניה בכתב של העותר, אולם עמדת שב"ס הוצגה במלואה בכתב התשובה שהוגש בדיון. זהו מקרה מובהק, שבו משלא ניתנה תשובה בזמן סביר בהתחשב בבקשה ולנוכח דוחק הזמן (כשהאם במצב קשה בבית החולים), רשאי היה העותר לראות בכך מעין תשובה שלילית, ולפנות בעניינה בעתירה מנהלית.

15. על כן, אנו מצויים בשיקול הדעת המנהלי, שמצד אחד מאפשר פתח "רחב יותר" (כאמור בפרשת אליאב, ומצד שני הוא מתיר שיקול דעת רחב לשירות בתי הסוהר, אשר לא בנקל יתערב בו בית המשפט במסגרת עתירה מנהלית.

16. עיון בהחלטת שב"ס מיום 13.7.22 (שלא נמסרה לעותר או לבא כוחו והוצגה לי בדיון במעמד צד אחד בהסכמת ב"כ העותר), מעלה שגורמי שב"ס ראו מקום להיעתר לבקשה מטעמים הומניטריים, וזאת "בכפוף לעמדת המחוז". העובדת הסוציאלית הבהירה שהעותר שוהה באגף עצורים ללא צורך בהשגחה וללא עבירות, קרי שהתנהגותו בכלא טובה. רופא היחידה בדק את המסמכים הרפואיים והמליץ על היציאה, ובלי לפרט גם הגורמים הפיקודיים המליצו על כך. מנגד עמדת המחוז הייתה שלילית, בשל מסוכנות גבוהה ביותר

שעולה מהמידע המשטרתי ומהמידע המודיעיני של שב"ס, ועמדה זו הובילה להחלטה המנהלית שלא להתיר את היציאה בליווי.

17. עינתי בחומר שנאסף בידי המשטרה ובידי שירות בתי הסוהר. מדובר בחומר מכביד, בעל ערכיות ומהימנות גבוהות. בהצטרף לראיות לכאורה המבססות את כתב האישום, כפי שפורטו בהחלטת בית המשפט מיום 13.4.22 כאמור לעיל, מדובר בתמונה מבוססת המלמדת על מסוכנות מצד העותר ולמצער מסביבתו. ברי שאין זו ודאות, אלא הערכה מודיעינית, אולם היא בעלת עוצמה המחייבת לקחת אותה במלוא הרצינות ולתת לה משקל מלא.

18. יחד עם זאת חשוב לומר, שאין במערכת הידיעות הללו, התייחסות ליציאה קצרה בליווי כפי שהתבקשה. קרי אין בהן אינדיקציה ספציפית למסוכנות לעותר או ממנו, לשלום הציבור או לצוות המלווה, באשר לתרחיש שבו יוצא העותר בליווי, בהתראה קצרה, בשעה לא צפויה ולמשך קצר ביותר לביקור אצל אמו.

19. כשבוחנים את עניינו של אדם המבקש לפגוש את אמו לפגישה, שהיא ככל הנראה פגישתם האחרונה, כשהאם בערוב ימיה חולה ותשושה, אך צלולה (לפי המסמכים הרפואיים), יש לראות בכך לא "זכות יתר" לחופשה, אלא זכות אדם יסודית, שיש לה משקל מיוחד ב"תחרות" מול שיקולי מסוכנות ובטיחות. בעניינים מעין אלה נכונים שבעתיים דבריו של השופט יצחק זמיר בע"א 7440/97 **מדינת ישראל נ' אבי גולן** (5.1.98), כי **"בהפעלת הביקורת השיפוטית על הסמכות [של שב"ס] נדרשים איזון ורגישות יותר מהרגיל. ... אכן, בית המשפט הוא אשר שלח את האסירים על בין החומות, אך עכשיו, כשהחומות סוגרות עליהם, בית המשפט הוא אביהם של האסירים."** (שם ע' 6).

20. יתירה מכך, יש לראות את המפגש לא רק מנקודת המבט של האסיר, אלא אף מנקודת המבט של אמו, שמבטו ומגע ידו של בנה בטרם תלך לעולמה הוא חסד אנושי, כפשוטו. זכותה למפגש זה נגזרת מכבוד האדם שלה, ואף שאינה בעלת דין בפני, לא אוכל שלא לראותה לנגד עיני (ראו: בש"פ 6184/10 **מדינת ישראל נ' אברהם** (23.8.2010); שם נדונה יציאה לבר מצוה של בנו של האסיר, ונקודת המבט של הבן).

21. לאחר דברים אלה, מסגרת הדיון היא בשאלת סבירותה של החלטת המשיבים. **"שירות בתי הסוהר הוא המופקד על ניהול בתי הסוהר, והוא אחראי על הסדר והביטחון בשעריו, ובכלל זה, על בטחון הציבור בכל הקשור ביציאת אסירים לחופשות. השיקולים הנשקלים לצורך עמידה באחריות זו של שירות בתי הסוהר הם מקצועיים מובהקים, ובית המשפט אינו אמור להתערב בהם אלא במקרה של חריגה קיצונית מסבירות, או כאשר נפל בהם פגם או מום מינהלי אחר. במקרה זה לא נפל פגם כזה."** (רע"ב 5661/09 **שרון פריניאן נ' שירות בתי הסוהר** (2009)).

22. החלטת שב"ס להעדיף את תמונת הסיכון שהוצגה בפניו על פני ההמלצות המקצועיות של גורמי הטיפול, הרפואה והגורם הפיקודי - היא החלטה סבירה, אשר כמותה אושרו על ידי בית המשפט העליון שוב ושוב (למשל: רע"ב 2163/12 **ימיני נ' שירות בתי הסוהר ואח'** (2012); רע"ב 4943/12 **אברהם אבו צעלוק נ' שירות בתי הסוהר** (2012); רע"ב 5661/09 **שרון פריניאן נ' שירות בתי הסוהר** (2009); רע"ב 6687/09 **פרנסואה אביטל נ' שירות בתי הסוהר** (2009)). בהחלטה זו אין יסוד להתערב. אין זה מתפקידו של בית המשפט ואין זה בכוחו, לבחון את עצמתו של החומר המודיעיני, ולא הוצג כל פגם היורד לשורש העניין באשר לשיקולי שירות בתי הסוהר בקבלת ההחלטה.

23. לנוכח דברים אלה, אין מקום להיעתר לבקשה להוצאה לליווי. ברוח דבריו של כב' השופט רובינשטיין בפרשה אחרת (רע"ב 7698/09 **דורה נ' מדינת ישראל** (28.8.09), אבקש, כי חומרת מצבה של האם

נכון להיום, וקיומה של אפשרות מעשית לביקור קצר ללא התראה מוקדמת, בהכנה הולמת ובליזוי, יבדקו ויובאו בשנית ובדחיפות בפני הגורם המתאים בשירות בתי הסוהר, אשר יבחן אם יש בידו לקבוע מסגרת לביקור קצר ביותר, בבחינת **לאחוז בידה ולנשקה**, כדברי בא כוח העותר. מסגרת, אשר יהיה בה כדי להקטין את הסיכון אל מתחת לרף, שיכול לגבור על זכות האדם של העותר ועל הזכות הנגזרת מכבודה של האם למפגש של חסד בטרם תלך לעולמה.

24. בכפוף לכך, העתירה נדחית.

ניתנה היום, כ"ב תמוז תשפ"ב, 21 יולי 2022, בהעדר הצדדים.